

na prvim zimskim OI 1924 u Chamonixu u skijaškom trčanju na 18 i 50 km.

Zlatborski memorijalni kup, skijaško natjecanje u spomen na Užičku republiku (1941), prvi slobodni teritorij u porobljenoj Evropi, te u spomen borbe na Kadinjači. To natjecanje je bio Jugoslavenski memorijalni skijaški kup »Josip Broz Tito«.

Zlatić, Željko (1925), nastavnik tjelesnog odgoja u Zagrebu; sp. radnik. Bavio se rukometom, nogometom, kuglanjem i streljaštvom. Jedan je od osnivača Školskog društva za fizičku kulturu »Miloje Pavlović«, Rukometnog kluba Mladost (Samobor), Rukometnog centra Samobor i Nogometnog kluba Ponikve. Član je IO Saveza pedagoga fizičke kulture općine Peščenica i grada Zagreba te IO Gradskog saveza školskih društava za fizičku kulturu. Dobitnik je Majске nagrade Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH (1975).

zlatna (srebrna, brončana) cipela, nagradna značka za popularno natjecanje u pješacenju, naročito u SR Njemačkoj, a u novije vrijeme i u nas. Natjecatelji kroz duži vremenski period (u toku kalendarske god.) sami vode evidenciju o br. provedenih sati (ili pređenih km) na pješacenju; oni koji ispune određenu normu, imaju pravo na značku u obliku para cipela odgovarajućeg stupnja (brončanu, srebrnu, zlatnu). Takvo natjecanje u nas organizira Partizan Slovenije — Savez za sportsku rekreaciju i tjelesni odgoj i Školski centar za tjelesni odgoj u Ljubljani. Svaki sudionik takve akcije stječe pravo na značku srebrne cipele ako propješači 100 km, a zlatne cipele za 200 km. U SR Njemačkoj za 100 sati pješacenja dodjeljuje se brončana cipela, za 200 sati srebrna, a za 300 sati zlatna.

zlatna klizaljka, nagrada za pobjednika u više međ. natjecanja u umjetničkom klizanju (Prag, Zagreb) i u brzinskom klizanju (Inzell, ist. Berlin).

Zlatna kopačka, trofej koji dodjeljuje redakcija pariškog sp. lista France football nogometašu iz bilo koje evr. zemlje koji u svom nac. prvenstvu postigne najveći broj zgoditaka u jednoj sezoni. Dobitnik trofeja proglašava se u mj. julu po završetku nac. prvenstva u svim evr. zemljama. Osim ovog trofeja dodjeljuje se i srebrna i brončana kopačka igračima koji na listi strijelaca zauzimaju drugo, odn. treće mjesto. Z. k. dobio je 1967/68 F. S. Eusebio (Benfica, Lisabon) 43 zgoditka; 1968/69 P. Žekov (CSKA, Sofija) 36; 1969/70 G. Müller (Bayern, München) 38; 1970/71 J. Skoblar (Olympique, Marseille) 44; 1971/72 G. Müller (Bayern, München) 40; 1972/73 F. S. Eusebio (Benfica, Lisabon) 40; 1973/74 H. Yazalde (Sporting, Lisabon) 46; 1974/75 D. Georgescu (Dinamo, Bukurešt) 33; 1975/76 S. Kaifas (Omonia, Nicosia) 39; 1976/77 D.

Georgescu (Dinamo, Bukurešt) 47; 1977/78 H. Krankl (Rapid, Beč) 41; 1978/79 K. Kist (AZ 67, Alkmaar) 34; 1979/80 E. Vanderbergh (Lier) 39; 1980/81 G. Slavkov (Trakija, Plovdiv) 31; 1981/82 W. Kieffe (Ajax, Amsterdam) 32; 1982/83 F. Gomes (Porto) 36.

Zlatna lopta → Nogometaš godine

Zlatna lopta NSJ, priznanje nogometašu koji je nastupio 50 i više puta na službenim međ. utakmicama A reprezentacije Jugoslavije. To priznanje su 1977. odlukom Konferencije NSJ primili: Jovan Aćimović (za 55 odigranih utakmica), Milorad Arsenijević (52), Vladimir Beara (59), Stjepan Bobek (65), Vujadin Boškov (57), Tomislav Crnković (51), Zlatko Čajkovski (55), Vladimir Đurković (50) posthumno, Dragan Džajić (84), Milan Galić (51), Dragan Holcer (52), Ivan Horvat (60), Fahrudin Jusufi (55), Blagoje Marjanović (57), Rajko Mitić (59), Branislav Stanković (61), Milutin Šoškić (50), Aleksandar Tirnanić (50), Bernard Vukas (50), Branko Zebec (65).

zlatna medalja, nagrada za prvo mjesto na OI, PS, PE i na ostalim međ. i nac. natjecanjima; u obliku je kovanog novca i ima traku za vješanje oko vrata. Z. m. na OI mora imati promjer od najmanje 6 cm i debljinu od 3 mm te sadržati 6 g čistog zlata na srebrnoj podlozi. U ekipnoj konkurenciji z. m. dobivaju samo pojedinci, članovi ekipe koja je osvojila prvo mjesto, dok ekipa dobiva diplomu.

zlatna medalja »Jurij Gagarin«, priznaje FAI pilotu kozmonautu koji je izveo značajan pothvat u osvajanju svemira u miroljubive svrhe; uspostavljena je za sjećanje na kozmonauta koji je prvi u svijetu odtelio u kozmos (12. IV 1961).

zlatna medalja Nile, priznaje FAI zaslužnim osobama za rad na polju zrakoplovnog i astronautičkog odgoja.

zlatna padobranska medalja, priznanje Međunarodne padobranske komisije (CIP) koja djeluje u sastavu FAI za uspješno oblikovanje padobrana, pronalazke i doprinos razvoju padobranstva.

Zlatna peraja Kvamera, naziv za međ. natjecanje u plivanju perajama na duge pruge, održano prvi put u okviru Coupe de Corlieu, sa startom kod Urinja i ciljem u Rijeci.

Zlatna pirueta, tradicionalno međ. seniorsko natjecanje u umjetničkom klizanju; održava se od 1967. svake god. u Zagrebu, prvo na nenatkrivenom klizalištu na Šalati, a od 1972. u dvorani Doma sportova. Z. p. se održava kao klasično natjecanje u disciplinama — pojedinačno muškarci i žene te parovi po istim pravilima kao i PE i PS. Od 1982. mjesto natjecanja parova uvedeno je natjecanje plesnih parova.

Zlatna plaketa NSJ, priznanje u povodu 50. godišnjice postojanja NSJ (1919–1969): do-

dijeljena je organizacijama i članovima NSJ i drugim društvenim radnicima i organizacijama.

Zlatna skija s briljantima, skijaški skokovi: priznanje koje se u obliku značke od 1961. dodjeljuje najuspješnijim natjecateljima Njemačko-austrijske turneje, koji na četiri skakaonice (Obersdorf, Garmisch-Partenkirchen, Innsbruck i Bischofshofen) osvoje najmanje 250 bodova prema posebnom bodovnom ključu.

Zlatna stipendica, godišnji trofej koji na temelju ankete dodjeljuje čehosl. sp. dnevnik Češkoslovenský sport najboljem evr. trkaču odn. trkačici. Anketa se održava od 1969. a u njoj sudjeluju bivši vrhunski sportaši, sp. funkcionari, treneri, novinari i dr.

Zlatna značka SFJK, društveno priznanje Saveza za fizičku kulturu Jugoslavije, ustanovljena 1976. u povodu 30-godišnjice Oslobođenja zemlje i razvoja f.k. u SFRJ. Značka je izrađena prema idejnoj skici (iz 1947.) akademskog slikara D. Andrejevića-Kuna. Dodjeljuje se zaslužnim sportašima Jugoslavije, trenerima i sp. radnicima.

Zlatna značka Zrakoplovnog saveza Jugoslavije, priznanje pojedincima i organizacijama od 1979. zaslužnima za razvoj sp. zrakoplovstva u nas; prva Z. Z. ZSJ dodijeljena je pokrovitelju tog Saveza drugu Josipu Brozu — Titu.

Zlatovrv, Planinarsko društvo, osn. 1958. u Prilepu; osobito razvilo speleološku, alpinističku i orijentacijsku djelatnost. Istražilo je brojne pećine kozačko-marijovskog područja. U orijentacijskoj djelatnosti članovi Z. 7 su puta osvojili prvenstvo Makedonije, a 1967. i 1972. i P. J. Društvo je sagradilo planinarsku kuću na Dervenu.

Zlin 50 L, punoakrobatski laki jednosjedi natjecateljski avion čehosl. proizvodnje iz Otrokovica (oznaka Z-50 L). Tim avionom na PS 1976. postignuto je treće pojedinačno i drugo ekipno mjesto, a 1978. prvo i treće pojedinačno i prvo ekipno mjesto. Nova verzija je Z-50 LS (prototip ima amer. motor Lycoming snage 221 W).

Zlokolica, Miloš (1922), načelnik u Pokrajinskom Sekretarijatu unutrašnjih poslova Vojvodine; sp. radnik. Bavio se boksom u BK Demseji u Zemunu (1940); poslije Oslobođenja u BK Vojvodina (Novi Sad); igrao nogomet u FD Slavija (Novi Sad) i FD Radnički (Sombor). Bio je sekretar Fiskalnog saveza Vojvodine, generalni sekretar i potpredsjednik Bokserskog saveza Jugoslavije. Predsjednik Bokserskog saveza Vojvodine, SOFK općine Sombor i član Omladinske komisije Evropske boksarske federacije. Uz brojne nagrade i priznanja dobitnik je Nagrade »Jovan Mikić-Spartak« SOFK Vojvodine (1978).

Zlotska pećina, spiljski sistem u blizini Bora (ist. Srbija). Istražen u duž. od preko 1,5 km. Dio spilje uređen za posjet turista.

Zmaj (jedrenje) → Dragon

zmaj, al. sprava za igru i sport, proizvoljnog oblika, izrađena od papira, plastike itd., najčešće ukružena drvenim letvicama. Z. je vezan uzicom pod najpovoljnijim kutom prema struji zraka. U rukama zmajara z. se spretnim manevriranjem može održati u zraku duže vrijeme i dostići veliku visinu. U svijetu i u nas održavaju se natjecanja, festivali i druge priredbe sa z. (npr. Zmajevi nad gradom u Zagrebu); u sp. zrakoplovstvo: → Rogalovo krilo.

zmajarstvo, grana sp. zrakoplovstva, letenje Rogalovim krilom (zmaj, delta krilo). Natjecanja se održavaju u disciplinama let na cilj i trajanje leta u tri klase letjelica: stan-

ZLATNA PIRUETA, 1977